

Överlåtelse av förvaltningsuppgift till Internationella sjöfartsorganisationen att genom Världssjöfartsuniversitetet utfärda examina
(U2021/02583)

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har genom remiss anmodats att yttra sig i rubricerat ärende. Fakultetsnämnden får härmed lämna följande synpunkter.

I promemorian föreslås att regeringen ska bemyndigas att till Internationella sjöfartsorganisationen (IMO) överlåta uppgiften att utfärda examina genom Världssjöfartsuniversitetet (WMU). Förslaget innebär att en förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning överläts till en mellanfolklig organisation. Förutom en teknisk korrigerings av en felaktig paragrafhänvisning i 7§ lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, innebär förslaget att en ny reglering införs i nämnda lag. Genom den föreslagna regleringen bemyndigas regeringen att överlåta uppgiften att utfärda examina till IMO genom WMU. Juridiska fakultetsnämnden tillstyrker förslagen som presenteras i promemorian och önskar lämna följande övergripande synpunkter.

De frågor som promemorian tar upp är principiella och viktiga när de rör sådana centrala funktioner i rättsstaten som myndighetsutövning mot enskild och en av grunderna för en rättssäker förvaltning. Enligt regleringen i 10 kap. 8§ regeringsformen är överlåtande av en förvaltningsuppgift till en mellanfolklig organisation möjlig. I det aktuella fallet har WMU år 2019 lämnat in ansökningar om att få utfärda filosofie magisterexamen och filosofie doktorsexamen i maritima studier i Sverige enligt lagen (1993:792) om tillstånd att få utfärda vissa examina (examenstillståndslagen). UKÄ har bedömt att WMU har de förutsättningar som krävs för att få utfärda examina samt att utbildningarna uppfyller kraven i högskolelagen och de examensmål som anges i högskoleförordningen (jfr. promemorians avsnitt 2). WMU:s utbildning är förlagd till Malmö sedan 1983 genom världlandsavtalet (SÖ 1983:48). Det rör sig med andra ord om en sedan lång tid etablerad utbildningsorganisation och kvalitetsbedömda utbildningar där Sverige ingått en internationell överenskommelse om att verksamheten ska bedrivas i Sverige.

2021-06-17

JURFAK 2021/29

Det aktuella förslaget att införa en bestämmelse som bemyndigar regeringen att överlåta uppgift att utfärda examen till IMO genom WMU är inte helt okomplicerad. Utöver själva grundfrågan, huruvida WMU bedöms uppfylla de kvalitetskrav som ställs på utbildningar i enlighet med svensk lagstiftning, vilket som ovan nämnts besvarats jakande av UKÄ, uppkommer principiella frågor om granskning av utbildning, återkallande av tillstånd och dataskyddsbestämmelser i ljuset av immunitetsfrågan för mellanfolkliga organisationer. Frågorna behandlas särskilt under avsnitt 3 och 4 i promemorian. Juridiska fakultetsnämnden instämmer i de slutsatser som presenteras i nämnda avsnitt att immunitetsfrågan inte påverkar möjligheten att genomföra granskning av utbildningarna, möjligheten att återkalla examenstillstånd samt frågan om dataskyddsbestämmelserna.

Vad gäller de frågor som reses på sid. 9-10 i promemorian om återkallelse av tillstånd i de fall tillståndet att utfärda examen förenats med villkor om rätt för enskilda att ta del av handlingar hos utbildningsanordnaren och detta krav inte följts, önskar Juridiska fakultetsnämnden särskilt framföra följande. Promemorians bedömning och förslag att det inte finns skäl att förena ett beslut om tillstånd för IMO att genom WMU utfärda examen med ett krav för enskilda att ta del av handlingar hos utbildningsanordnaren (sid. 9), hade förtjänat en mer utförlig diskussion och motivering. Av promemorian förstås att ställningstagandet främst baseras på att de flesta examenstillstånd som har beviljats inte har förenats med ett sådant villkor, samtidigt konstateras att villkoret har ställts för de båda stiftelsehögskolor som inrättats på 1990-talet, Chalmers tekniska högskola och Högskolan i Jönköping samt Handelshögskolan i Stockholm. Med tanke på att frågan rör en så grundläggande fråga som rätten att ta del av allmänna handlingar hade förslaget förtjänat en mer utförlig diskussion, problematisering och motivering, särskilt utifrån immunitetsfrågan och regleringarna i Tryckfrihetsförordningen om rätten att ta del av allmänna handlingar.

Förslag till yttrande i detta ärende har upprättats av universitetslektor Olle Mårsäter. Yttrandet har på delegation avgivits av Juridiska fakultetens dekanus, professor Anna Singer.

Anna Singer